

Sygn. akt: I C 487/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2021 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Andrzej Kieć
Protokolant:	Sandra Bień

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2021 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości A. S. C.

przeciwko R. C., M. C.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną i wydanie

1. nakazuje pozwanym R. C. i M. C. wydać powodowi do masy upadłości nieruchomości położoną w L., objętą księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Gliwicach numer (...), składającą się z działek gruntu o numerach (...) o łącznej powierzchni (...) ha, będącej przedmiotem czynności prawnej w postaci umowy darowizny z dnia 5 października 2017 roku zawartej pomiędzy A. C. a M. C. i R. C. w formie aktu notarialnego Rep.(...) (...) przed notariuszem K. Ż. w Kancelarii Notarialnej w K.;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. koszty pomiędzy stronami znosi;
4. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

SSO Andrzej Kieć

Sygn. akt I C 487/19

UZASADNIENIE

Powód Syndyk Masy Upadłości A. C. (C.) wniósł – po sprecyzowaniu żądania - o ustalenie bezskuteczności w stosunku do masy upadłości czynności prawnej dokonanej przez upadłego A. C. w dniu 5.10.2017r polegającej na bezpłatnym rozporządzeniu na rzecz pozwanych M. C. i R. C., swoich rodziców, nieruchomością położoną w L., objętej księgą wieczystą nr (...) oraz o wydanie tej nieruchomości do masy upadłości (k.3, 68, 75). Nadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż wyżej opisanych roszczeń dochodzi na podstawie art. 127 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze. W okresie roku przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości, w dniu 5 października

2017 roku, upadły rozporządził bezpłatnie swym majątkiem na rzecz rodziców a czynność ta jest bezskuteczna wobec masy upadłości.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. (k.29).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 5 października 2017 roku A. C. zawarł ze swoimi rodzicami M. i R. C. umowę darowizny nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym i budynkami gospodarczymi, położoną w L., objętej księgą wieczystą nr (...). W umowie strony określiły wartość darowizny na kwotę 1.155.000 zł. W dacie umowy nieruchomość obciążona była hipoteką na rzecz (...) w W. na kwotę 856.700 zł, zabezpieczającą spłatę kredytu.

W dniu 20 marca 2018r do Sądu Rejonowego w Gliwicach wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości A. C., prowadzącego działalność gospodarczą. Dnia 5 października 2018 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach ogłosił upadłość A. C..

Pozwani byli w przeszłości właścicielami spornej nieruchomości, zanim darowali ją synowi A. C.. Zamieszkiwali oni przez cały czas na tej nieruchomości. Ponownie stali się właścicielami nieruchomości wskutek darowizny uczynionej przez syna w dniu 17.10.2017r. A. C. prowadził działalność gospodarczą, zaciągał kredyty. Miał problemy finansowe, nie informował jednak rodziców szczegółowo o ich skali. Pozwani wiedzieli, iż syn posiada kredyt hipoteczny. Syn pozwanych miał problemy małżeńskie; okoliczność ta według pozwanej miała wpływ na dokonanie przez niego darowizny na rzecz rodziców. Pozwani ponosili opłaty związane z domem, w tym podatki od nieruchomości, gdyż syn miał problemy finansowe.

(dowody: postanowienia SR Gliwice k. 6, umowa z 5.10.2017 r k. 7-8, przesłuchanie pozwanych k.75-78).

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd dokonał na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego. Wiarę dowodom z dokumentów sąd dał albowiem ich prawdziwość nie została zaprzeczona. Wiarę dowodom z zeznań pozwanych w przyjętym zakresie sąd dał albowiem były zgodne a przez to wiarygodne.

Sąd pominął dowód z zeznań świadka A. C. (k.58) na zasadzie art. 235 (2) par. 1 pkt 2 i 5 kpc albowiem dowód nie był istotny w świetle zgłoszonego roszczenia opartego na art. 127 ust.1 prawa upadłościowego (teza dowodowa k.29), zgłoszenie dowodu zmierzało do przedłużenia postępowania (wniosek dowodowy był przy tym spóźniony; został zgłoszony na rozprawie w dniu 14.11.2019r, w sytuacji gdy strona pozwana, pomimo zobowiązania, nie złożyła odpowiedzi na pozew i wniosków dowodowych w określonym terminie (k.12,22).

Sąd zważył:

Zgodnie z art. 127 ust. 1, 132 ust. 1 oraz art. 134 ust. 1 ustawy z 28 lutego 2003 roku Prawo upadłościowe, bezskuteczne w stosunku do masy upadłości są czynności prawne dokonane przez upadłego w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, którymi rozporządził on swoim majątkiem, jeżeli dokonane zostały nieodpłatnie albo odpłatnie, ale wartość świadczenia upadłego przewyższa w rażącym stopniu wartość świadczenia otrzymanego przez upadłego lub zastrzeżonego dla upadłego lub dla osoby trzeciej. Jeżeli czynność upadłego jest bezskuteczna z mocy prawa lub została uznana za bezskuteczną, to, co wskutek tej czynności ubyło z majątku upadłego lub do niego nie weszło, podlega przekazaniu do masy upadłości, a jeżeli przekazanie w naturze jest niemożliwe, do masy upadłości wpłaca się równowartość w pieniądzu. Powództwo może wytoczyć syndyk.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało zasadność żądania powoda określonego w pozwie w oparciu o art. 127 ust. 1 w/w ustawy.

Sporna umowa darowizny z dnia 5.10.2017 r została zawarta w ciągu roku przed dniem złożenia przez wniosku o ogłoszenie upadłości A. C.. Nie budzi wątpliwości fakt dokonania przysporzenia pod tytułem darmym.

W ocenie Sądu strona powodowa wykazała, iż doszło do zaistnienia przesłanek określonych w art. 127 ust. 1 Prawa upadłościowego. Wskutek darowizny nieruchomości dokonanej w ciągu roku przed dniem ogłoszenia upadłości, A. C. rozporządził nieodpłatnie majątkiem, uszczuplając wartość masy upadłościowej a w konsekwencji działając na szkodę wierzycieli.

Ochrona masy upadłości przed czynnościami dłużnika wynikająca z art. 127 ust. 1 Prawa upadłościowego, w przeciwieństwie do skargi pauliańskiej (art. 527 k. c. i nast.), nie jest zależna od tego czy dłużnik działał w celu pokrzywdzenia wierzycieli. Świadomość pozwanych co do tego czy sporna czynność prawna była ukierunkowana na pokrzywdzenie dłużników, nie mieści się w przesłankach zastosowania art. 127 ust. 1 Prawa upadłościowego. Ochrona masy upadłości przed czynnościami dłużnika nie jest zależna od wykazania, że czynność dłużnika miała na celu pokrzywdzenie wierzycieli. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 15 maja 2019r, I Aga 230/18, LEX nr 2725032, wyrok SN z dnia 3 października 2007r, IV CSK 184/07, OSNC 2008/12/142). W art. 131 Prawa upadłościowego została ustanowiona zasada subsydiarnego stosowania przepisów art. 527-534 k.c; w takim więc zakresie, w jakim stan faktyczny sprawy unormowany jest w przepisach prawa upadłościowego, nie stosuje się przepisów art. 527-534 kc. (por. wyrok SN z dnia 12 stycznia 2012r, IV CSK 273/11, LEX nr 1131119). W niniejszej sprawie zostały wykazane przesłanki określone w art. 127 ust. 1 Prawa upadłościowego, nie mają więc zastosowania przepisy kodeksu cywilnego o ochronie wierzyciela w przypadku niewypłacalności dłużnika.

Uwzględnienie roszczenia dochodzonego na podstawie art. 127 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe, znajduje potwierdzenie w orzeczeniu sądowym o charakterze deklaratywnym (następuje z mocy prawa), w opozycji do konstytutywnego rozstrzygnięcia wydawanego na podstawie przepisy kodeksu cywilnego o ochronie wierzyciela w przypadku niewypłacalności dłużnika.

Powód Syndyk Masy Upadłości A. C. (C.) wniósł – po sprecyzowaniu żądania - o ustalenie bezskuteczności w stosunku do masy upadłości czynności prawnej dokonanej przez upadłego A. C. w dniu 5.10.2017r polegającej na bezpłatnym rozporządzeniu na rzecz pozwanych M. C. i R. C., swoich rodziców, nieruchomością położoną w L., objętej księgą wieczystą nr (...) oraz o wydanie tej nieruchomości do masy upadłości (k.3, 68, 75).

Pierwsze z tych żądań sąd uznał za niezasadne. Powód nie posiada bowiem w takim żądaniu ustalenia interesu prawnego (art. 189 kpc). Żądanie ustalenia bezskuteczności czynności prawnej, przewidziane w przepisach Prawa upadłościowego, jest co do zasady niedopuszczalne, jeżeli w konkretnej sytuacji możliwe jest wytoczenie powództwa o świadczenie – jeżeli możliwe jest dochodzenie roszczenia na podstawie art. 134 Prawa upadłościowego. (por. postanowienie SN z dnia 15 marca 2013r, IV CSK 288/12, LEX nr 2153464, wyrok SN z dnia 16 kwietnia 2010r, IV CSK 453/09, LEX nr 578163). Badanie zaistnienia warunków określonych w art. 127 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe dokonywane jest natomiast przesłankowo, przy ocenie roszczenia z art. 134 Prawa upadłościowego.

W pełni zasadne było drugie z roszczeń tj żądanie wydania nieruchomości do masy upadłości. Zgodnie z art. 134 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe, jeżeli czynność upadłego jest bezskuteczna z mocy prawa lub została uznana za bezskuteczną, to, co wskutek tej czynności ubyło z majątku upadłego lub do niego nie weszło, podlega przekazaniu do masy upadłości (...). Powód wykazał, że umowa darowizny z dnia 5.10.2017r jest bezskuteczna w stosunku do masy upadłości (art. 127 ust. 1 prawa upadłościowego), zatem przysługuje mu żądanie wydania do masy upadłości majątku będącego przedmiotem tej czynności. Po przekazaniu do masy upadłości spornej nieruchomości, wierzyciele będą mieć możliwość zaspokojenia swoich roszczeń z tego majątku. Skutek wyroku orzekającego bezskuteczność względną jest ściśle egzekucyjny: można prowadzić egzekucję, mimo, że rzecz lub prawo, które zostało z pokrzywdzeniem wierzyciela przeniesione na osobę trzecią formalnie pozostaje własnością tej osoby. (por. wyrok SN z dnia 6 września 2013r, V CSK 454/12, LEX nr 1402682). Brak upadku skutku rzeczowego między stronami umowy uznanej za bezskuteczną powoduje, że przewidziany w art. 134 Prawa upadłościowego powrót do masy upadłości nie oznacza, że po stronie syndyka powstaje roszczenie o zobowiązanie nabywcy do złożenia woli o zwrotnym przeniesieniu własności. Przekazanie do masy upadłości oznacza tu więc powinność nabywcy zwrotu w naturze, a w razie sporu, powstanie po stronie syndyka roszczenia procesowego o wydanie rzeczy, które z masy ubyły – celem umożliwienia zaspokojenia

z tak powiększonej masy upadłości wszystkich wierzycieli. (por. wyrok SN z dnia 6 września 2013r, V CSK 454/12, LEX nr 1402682).

W ocenie Sądu strona powodowa wykazała, iż doszło do zaistnienia przesłanek określonych w art. 127 ust. 1 Prawa upadłościowego, skutkiem czego zasadne było powództwo oparte na art. 134 ust. 1 tej ustawy.

Biorąc wszystko powyższe pod uwagę, na podstawie tych przepisów, orzeczono jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach orzeczono na zasadzie art. 100 kpc, uwzględniając wynik procesu.

SSO Andrzej Kieć